

Vergaderjaar 2012–2013

33 489

Derivatenposities van (semi-)publieke instellingen

Nr. 8

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 maart 2013

Kamerlid Omtzigt heeft in het ordedebat van 6 februari jl. vragen gesteld over zowel de derivatenpositie bij medeoverheden, als de positie bij de centrale overheid.

Het deel van de vraag dat betrekking heeft op de medeoverheden is reeds beantwoord door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Kamerstuk 33 489, nr. 7), waarbij is aangegeven dat de vraag met betrekking tot de centrale overheid is doorgeleid naar mij.

In de bijlage geef ik een overzicht van de derivatenpositie(s) van de centrale overheid,

De minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

Vraag:

[Voorzitter, er blijken 43 lagere overheden te zijn met een derivatenpositie van 2 miljard. Wij zouden graag willen weten welke gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen het betreft. Uit de zin die in de brief staat, kan ik niet heel duidelijk opmaken of het hierbij gaat om een derivatenpositie op een leningenportefeuille van 2 miljard, of dat de nettowaarde van de derivatenpositie 2 miljard positief of negatief is. Iets meer informatie daarover is dus zeker welkom.] **Verder is er nog één overheid in de brief niet meegenomen, namelijk de centrale overheid. Wellicht kan die ook worden meegenomen in het overzicht. Ik vraag de regering dit overzicht zo snel mogelijk naar de Kamer te sturen.**

Antwoord:

De Nederlandse Staat gebruikt voor de sturing van het renterisico en ter afdekking van het wisselkoersrisico op de staatsschuld derivaten. De derivaten worden afgesloten door het Agentschap en alleen gebruikt in kader van het risicomanagement van de staatsschuld. Hiervoor gebruikt het Agentschap in principe alleen de meest voorkomende (plain vanilla) rente- en valutaswaps en gebruikt het geen complexe derivaten. Het Agentschap rapporteert hierover in de begroting (voorheen IXA, nu onderdeel van IX), het jaarverslag en de jaarlijkse outlook. Daarnaast wordt op maandelijkse basis een overzicht van de belangrijkste renteswap posities gepresenteerd op de website van het Agentschap¹.

In het kader van het renterisicobeleid zoals beschreven in het rapport Risicomanagement van de Staatsschuld (kamerstukken 33 000-IXA, nummer 5 en 6), maakt de Staat gebruik van zowel receiver- als payer-swaps. Deze zijn onder te verdelen in Eonia swaps en Euribor swaps. Eonia swaps worden gebruikt om het renterisico te sturen voor leningen met een looptijd korter dan een jaar (geldmarkt). Euribor swaps worden gebruikt om het renterisico te sturen voor leningen met een looptijd langer dan 1 jaar (kapitaalmarkt). Naast renteswaps gebruikt het Agentschap vreemde valutaswaps en cross-currency swaps om het wisselkoersrisico op de uitgifte van zowel korte als lange vreemdevalutaleningen af te dekken. Tot slot is in het verleden een Credit Default Swap (CDS) op Indonesië aangekocht om het landenrisico van de Staat op Indonesië af te dekken. Deze aankoop vond plaats ten behoeve van de exportkredietverzekeringfaciliteit van de Staat om zodoende de export naar Indonesië te kunnen blijven faciliteren. Deze CDS is in het verleden verantwoord via begrotingshoofdstuk IXB (nu onderdeel van IX).

Tabel 1 beschrijft de gesaldeerde renteswapportefeuille van de Staat per eind januari 2013. De tabel geeft per looptijd de gesaldeerde omvang van de uitstaande renteswaps in miljoenen. De tabel laat zien of de Staat per saldo een vaste rente betaalt (payer swap) of deze ontvangt (receiver swap). Eind januari 2013 had de Nederlandse Staat over alle jaren heen een netto betalende positie op zijn renteswap portefeuille van € 36 miljard. De Staat betaalt tot een looptijd van 7 jaar een vaste rente en ontvangt deze bij een looptijd langer dan 7 jaar. De hoogte en de positie van de portefeuille zijn conform het door de Kamer goedgekeurde risicokader met een benchmark gelijk aan een 7-jaars gecentreerde portefeuille. Dit betekent dat jaarlijks over 1/7e van de totale staatsschuld de rente opnieuw wordt vastgesteld.

Eind januari 2013 bedroeg de totale uitstaande omvang van de vreemde valuta- en cross-currency swaps ca. € 29 miljard. De omvang en looptijd van deze swaps zijn gelijk aan de omvang en looptijd van de uitstaande

¹ http://www.dsta.nl/Actueel/Statistieken/Maandrapportage_Staatsschuld

korte- en lange leningen in vreemde valuta. De Staat heeft daarmee het wisselkoersrisico gedurende de looptijd van de uitstaande vreemde valuta leningen afgedekt. Tot slot had de Staat op eind januari 2013 € 170 miljoen aan Indonesische CDS in de portefeuille.

Bij het afsluiten van de rente- en valutaswaps loopt het Agentschap kredietrisico. Om dit kredietrisico te beheersen kunnen alleen swaps afgesloten worden met professionele partijen die voldoen aan minimale ratingeisen, mits met hen een ISDA-overeenkomst (International Swap & Derivatives Association) inclusief CSA (Credit Support Annex) is afgesloten. Gedurende de looptijd van de swaptransactie wordt door de tegenpartij onderpand gestort wanneer de marktwaarde van de swap – die dagelijks vastgesteld wordt – voor het Agentschap positief is.

Tabel 1 – Renteswap portefeuille eind januari 2013 Nederlandse Staat

afloopdatum	netto nominale hoeveelheid in € mln.	(per saldo) pay of receive
2013	20.601	Pay
2014	14.874	Pay
2015	1.265	Pay
2016	31.239	Pay
2017	16.266	Pay
2018	22.601	Pay
2019	22.836	Pay
2020	11.578	Receive
2021	18.775	Receive
2022	21.823	Receive
2023	2.340	Receive
2026	1.610	Receive
2027	8.350	Receive
2028	3.707	Receive
2032	16	Receive
2033	2.208	Receive
2035	6.010	Receive
2036	1.825	Receive
2037	4.445	Receive
2042	10.586	Receive
2055	33	Receive
Totaal	36.376	Pay

De Nederlandse Staat stort zelf geen onderpand bij tegenpartijen indien de marktwaarde van de swap voor de Staat negatief is. De Staat heeft geen ontbindende voorwaarden opgenomen in het ISDA overeenkomst die nadelig kunnen zijn voor de Staat. Eind januari 2013 was de marktwaarde van de uitstaande renteswaps, valutaswaps en de Credit Default Swaps tezamen € 13,3 miljard positief. Dit bedrag is door tegenpartijen als onderpand gestort om zo het risico van de Staat indien tegenpartijen niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen af te dekken. Over de marktwaarde van de uitstaande rente- en valutaswaps wordt maandelijks gerapporteerd op de website van het Agentschap².

² http://www.dsta.nl/Actueel/Statistieken/Maandrapportage_Staatsschuld